АГРАРНЕ ПРАВО. ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО

Корнієнко Ганна Сергіївна,
кандидат юридичних наук, доцент,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, Україна, м. Харків
e-mail: gannakor@ukr.net
ORCID 0000-0002-70621027

doi: 10.21564/2414–990x.139.115312
УДК 349.412.24(477)

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ НАБУТТЯ ПРАВА ВЛАСНОСТІ НА ЗЕМЕЛЬНІ ДІЛЯНКИ ДЛЯ ВЕДЕННЯ ФЕРМЕРСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА В УКРАЇНІ

Аналіз правового регулювання набуття права власності на земельні ділянки сільськогосподарського призначення для ведення фермерського господарства довів, що у цьому процесі існують певні перепони для засновників і членів таких господарств. Зроблено висновок, що процедура набуття права власності та права користування земельними ділянками із земель державної та комунальної власності закріплена тільки у Земельному кодексі України. Право на одержання безоплатно земельної ділянки із земель державної або комунальної власності мають дієздатні громадяни України, які мають досвід роботи у сільському господарстві або спеціальну освіту, здобуту в аграрному навчальному закладі. Ці вимоги розповсюджуються не тільки на засновників фермерських господарств, а й на їх членів.

Ключові слова: земельні ділянки сільськогосподарського призначення; фермерські господарства; члени фермерських господарств.

Корниенко А. С., кандидат юридических наук, доцент, Национальный юридический университет имени Ярослава Мудрого, Украина, г. Харьков.
e-mail:gannakor@ukr.net ; ORCID 0000-0002-70621027

Правовое регулирование получения права собственности на земельные участки для ведения фермерского хозяйства в Украине

Анализ правового регулирования получения земельного участка на праве собственности для ведения фермерского хозяйства доказал, что в этом процессе существуют определенные ограничения, как для учредителей, так и членов таких хозяйств. Сделан вывод, что процедура получения

© Корнієнко Г. С., 2017

права собственности или права пользования земельными участками из земель государственной или коммунальной собственности закреплена только в Земельном кодексе Украины. Право на получение земельного участка бесплатно из земель государственной или коммунальной собственности имеют дееспособные граждане Украины, которые имеют опыт работы в сельском хозяйстве или специальное образование, полученное в аграрном учебном заведении. Эти требования распространяются как на учредителей, так и на членов фермерских хозяйств.

Ключевые слова: земельные участки сельскохозяйственного назначения; фермерские хозяйства; члены фермерских хозяйств.

Вступ. За даними Державної служби статистики, на кінець 2016 р. кількість діючих фермерських господарств становила 33682, або 70 % загальної кількості економічно активних сільськогосподарських підприємств. За останні 10 років кількість фермерських господарств, які мають в обробітку на праві власності та користуванні земельні ділянки загальною площею не більше 100 га, скоротилася більш ніж на 20 %. Серед основних причин, що стримують розвиток фермерських господарств, є неможливість набуття у власність земель, які перебувають у їх користуванні, зокрема, на праві постійного користування. Відповідно до «Концепції розвитку фермерських господарств та сільськогосподарської кооперації на 2018–2020 роки», яку було схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 13 вересня 2017 р. № 664-р, створення прозорих механізмів набуття у власність земельних ділянок та прав на них дасть змогу: врегулювати питання набуття фермерськими господарствами земельних ділянок у власність [1].

Аналіз літературних даних і постановка задачі дослідження. Проблемі правового регулювання набуття земельних ділянок для ведення фермерського господарства присвячені праці таких вітчизняних науковців, як М. Я. Ващишин (M. Y. Vashishin), Т. О. Коваленко (T.O. Kovalenko), М. В. Шульга (M.V. Shulga). Проте стан правового регулювання набуття земельної ділянки для ведення фермерського господарства з урахуванням змін у вітчизняному законодавстві ще не вивчався.

Метою статті є аналіз сучасного правового регулювання набуття права власності на земельні ділянки для ведення фермерського господарства з урахуванням змін, які були внесені до Закону України «Про фермерське господарство» відповідно до Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про фермерське господарство» щодо стимулювання створення та діяльності сімейних фермерських господарств» від 31 березня 2016 р. №1067-VII [2].

Виклад основного матеріалу. Створення та функціонування фермерського господарства безпосередньо пов'язане насамперед із земельними відносинами, із використанням земель сільськогосподарського призначення. Саме земельні відносини є визначальними у системі фермерських правовідносин.

Закон України «Про фермерське господарство» (далі – Закон) у редакції від 1 травня 2016 р. дає нове визначення фермерського господарства: «фермерське господарство є формою підприємницької діяльності громадян, які виявили бажання виробляти товарну сільськогосподарську продукцію, здійснювати її переробку та реалізацію з метою отримання прибутку на земельних ділянках, наданих їм у власність та/або користування, у тому числі в оренду, для ведення

фермерського господарства, товарного сільськогосподарського виробництва, особистого селянського господарства, відповідно до закону» [3]. Незважаючи на те, що фермерські господарства тепер можна створити як зі статусом юридичної особи, так і зареєструвати як фізичну особу-підприємця, основною умовою для цього є наявність земельної ділянки сільськогосподарського призначення на праві власності або на умові оренди.

Відповідно до ст. 8 Закону фермерське господарство підлягає державній реєстрації у порядку, встановленому законом для державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців, за умови набуття громадянином України або кількома громадянами України, які виявили бажання створити фермерське господарство, права власності або користування земельною ділянкою. Отже, передумовою державної реєстрації фермерського господарства визнається факт відведення земельної ділянки в натурі (на місцевості) і документальне оформлення прав на землю.

Згідно зі ст. 5 Закону «Про фермерське господарство» право на створення фермерського господарства має кожний дієздатний громадянин України, який досяг 18-річного віку та виявив бажання створити фермерське господарство.

Право на створення фермерського господарства мають громадяни України, які володіють не лише загальною (цивільною), а й спеціальною (земельною, аграрною) правоздатністю. Обов'язковим елементом такої правоздатності є громадянство України, досягнення 18-річного віку. Факультативною складовою її змісту згідно зі ст. 118 Земельного кодексу є досвід роботи в сільському господарстві або наявність освіти, здобутої в аграрному навчальному закладі.

Сьогодні громадянам, які не мають у власності чи в оренді земель сільськогосподарського призначення, для створення фермерського господарства насамперед необхідно отримати (придбати) у власність або в оренду земельну ділянку з державної (комунальної) власності з метою ведення фермерського господарства. Надання земельних ділянок державної та комунальної власності у власність або користування для ведення фермерського господарства здійснюється в порядку, передбаченому Земельним кодексом України і передбачає такі етапи: 1) обрання вільної земельної ділянки; 2) звернення із заявою; 3) розробка проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки; 4) одержання проекту та його погодження; 5) затвердження проекту; 6) державна реєстрація земельної ділянки; 7) одержання рішення про безоплатну передачу земельної ділянки для ведення фермерського господарства; 8) державна реєстрація права власності на земельну ділянку.

Так, на *першому етапі* передбачено обрання вільної земельної ділянки із публічної кадастрової карти. Інформацію і матеріали (викопіювання з кадастрової карти (плану)) можна отримати у територіальному органі Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру.

На *другому етапі* відбувається звернення із заявою до відповідного органу виконавчої влади або органу місцевого самоврядування.

Відповідно до ст. 118 Земельного кодексу громадянин, зацікавлений у приватизації земельної ділянки, яка перебуває у його користуванні, подає заяву до відповідного органу виконавчої влади або органу місцевого самоврядування, який передає земельні ділянки державної чи комунальної власності у власність відповідно до повноважень, визначених ст. 122 цього Кодексу. У п. 4 ст. 122 Земельного кодексу закріплено, що центральний орган виконавчої влади з питань земельних ресурсів у галузі земельних відносин та його територіальні органи передають земельні ділянки сільськогосподарського призначення державної власності. Згідно зі ст. 122 Земельного кодексу та Постановою Кабінету Міністрів «Про державну службу України з питань геодезії, картографії та кадастру» від 14 січня 2015 р. № 15 [4] таким органом є Головне управління державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру (далі – Держгеокадастр) у відповідній області. У заяві громадяни зазначають: бажаний розмір і місце розташування ділянки (додається викопіювання з кадастрової карти); кількість членів фермерського господарства та наявність у них права на безоплатне одержання земельної ділянки у власність; обґрунтування розмірів земельної ділянки з урахуванням перспектив діяльності фермерського господарства. Громадяни України для ведення фермерського господарства мають право на безоплатну передачу їм земельних ділянок із земель державної або комунальної власності у розмірі земельної частки (паю), визначеної для членів сільськогосподарських підприємств, розташованих на території сільської, селищної, міської ради, де знаходиться фермерське господарство. Якщо на території сільської, селищної, міської ради розташовано декілька сільськогосподарських підприємств, розмір земельної частки (паю) визначається як середній по цих підприємствах. У разі відсутності сільськогосподарських підприємств на території відповідної ради розмір земельної частки (паю) визначається як середній по району. Це положення не поширюється на громадян, які раніше набули права на земельну частку (пай). До заяви додаються документи, що підтверджують досвід роботи у сільському господарстві або наявність освіти, здобутої в аграрному навчальному закладі. Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2015 р. № 584 «Про затвердження переліку документів, що підтверджують досвід роботи у сільському господарстві» [5] документами, що підтверджують досвід роботи у сільському господарстві, можуть бути: 1) витяг з трудової книжки громадянина із записами, які підтверджують стаж роботи в сільському господарстві; 2) архівна довідка, що містить інформацію про стаж роботи громадянина в сільському господарстві, видана на підставі архівних документів із зазначенням їх пошукових даних; 3) копія трудового договору (угоди) між працівником і власником підприємства, організації, уповноваженим ним органом чи фізичною особою, за яким (якою) працівник виконував роботи (надавав послуги) у сільському господарстві; 4) копія диплому про освіту, здобуту в аграрному навчальному закладі; 5) виписка з погосподарської книги про ведення особистого селянського господарства або участь у веденні особистого селянського господарства; 6) відомості з Єдиного державного

реєстру юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців про види економічної діяльності у галузі сільського господарства, що здійснюються фізичною особою – підприємцем.

Відповідний орган виконавчої влади або орган місцевого самоврядування, який передає земельні ділянки державної чи комунальної власності у власність відповідно до повноважень, визначених ст. 122 Земельного кодексу, розглядає клопотання у місячний строк і дає дозвіл на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки або надає мотивовану відмову у його наданні. Підставою відмови у наданні такого дозволу може бути лише невідповідність місця розташування об'єкта вимогам законів, прийнятих відповідно до них нормативно-правових актів, генеральних планів населених пунктів та іншої містобудівної документації, схем землеустрою і техніко-економічних обґрунтувань використання та охорони земель адміністративно-територіальних одиниць, проектів землеустрою щодо впорядкування територій населених пунктів, затверджених у встановленому законом порядку.

На третьому етапі розробляється проект землеустрою щодо відведення земельної ділянки. Проект землеустрою щодо відведення земельної ділянки розробляється за замовленням громадян суб'єктами господарювання, що є виконавцями робіт із землеустрою. Проект розробляється на підставі договору про розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки, який укладається між замовником та організацією, яка має відповідну ліцензію на виконання робіт із землеустрою. Договір укладається у відповідності з Типовим договором про розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України від 4 березня 2004 р. № 266 [6]. У договорі передбачається, що виконавець зобов'язується виконати з дотриманням вимог законодавства проектно-вишукувальні роботи з розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки, а замовник прийняти та оплатити виконані роботи. Загальна вартість робіт визначається згідно з кошторисом, який погоджується сторонами.

На четвертому етапі передбачається одержання проекту та його погодження. Проект землеустрою щодо відведення земельної ділянки погоджується в порядку, встановленому ст. 186.1 Земельного кодексу.

На п'ятому етапі здійснюється затвердження проекту. Відповідний орган виконавчої влади або орган місцевого самоврядування, який передає земельні ділянки державної чи комунальної власності у власність відповідно до повноважень, визначених ст. 122 Земельного кодексу, у двотижневий строк з дня отримання погодженого проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки приймає рішення про затвердження проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки та надання її у власність. Відмова органу виконавчої влади чи органу місцевого самоврядування у передачі земельної ділянки у власність або залишення клопотання без розгляду можуть бути оскаржені до суду.

Шостий етап передбачає державну реєстрацію земельної ділянки. Державна реєстрація земельної ділянки здійснюється за місцем її розташування

відповідним Державним кадастровим реєстратором центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, за заявою особи, якій за рішенням органу виконавчої влади, органу місцевого самоврядування надано дозвіл на розроблення документації із землеустрою, що є підставою для формування земельної ділянки при передачі її у власність чи користування із земель державної чи комунальної власності, або уповноваженої нею особи. На підтвердження державної реєстрації земельної ділянки заявнику безоплатно видається витяг з Державного земельного кадастру про земельну ділянку. Витяг містить всі відомості про земельну ділянку, внесені до Поземельної книги. Складовою частиною витягу є кадастровий план земельної ділянки. При здійсненні державної реєстрації земельної ділянки їй присвоюється кадастровий номер.

На сьомому етапі відбувається одержання рішення про безоплатну передачу земельної ділянки для ведення фермерського господарства. Винятком із загального порядку надання земельної ділянки є судовий порядок. Так, у разі відмови органів держаної влади та органів місцевого самоврядування у наданні земельної ділянки для ведення фермерського господарства питання вирішується судом. Рішення суду про задоволення позову є підставою для відведення земельної ділянки в натурі (на місцевості), видачі документа, що посвідчує право власності або укладання договору оренди. Відведення земельної ділянки в натурі (на місцевості) проводиться після збирання врожаю на цій ділянці попереднім землекористувачем.

На восьмому етапі здійснюється державна реєстрація права власності на земельну ділянку відповідно до вимог Постанови Кабінету Міністрів України від 25 грудня 2015 р. № 1127 «Про державну реєстрацію прав на нерухоме майно та їх обтяжень» [7]. На цьому етапі до Реєстраційної служби подається заява про реєстрацію права власності на земельну ділянку. Державний реєстратор упродовж 14 днів розглядає заяву і якщо документи складені правильно, видається Свідоцтво про право власності на земельну ділянку та Витяг з Державного реєстру прав на нерухоме майно та їх обтяжень.

Члени фермерського господарства мають право на отримання безоплатно у власність із земель державної і комунальної власності земельних ділянок у розмірі земельної частки (паю). Їм передаються безоплатно у приватну власність із раніше наданих їм у користування земельні ділянки у розмірі земельної частки (паю) члена сільськогосподарського підприємства, розташованого на території відповідної ради. Земельні ділянки, на яких розташовані житлові будинки, господарські будівлі та споруди фермерського господарства, передаються безоплатно у приватну власність у рахунок земельної ділянки (паю).

Чинним законодавством передбачається, що члени фермерського господарства, які до 1 січня 2002 р. отримали в постійне користування або оренду земельної ділянки для фермерського господарства, мають переважне право на придбання (викуп) земельних ділянок до 100 га сільськогосподарських угідь, у тому числі до 50 га ріллі, у власність з розстрочкою платежу до двадцяти років.

У старій редакції закону «Про селянське (фермерське) господарство» [8] і Земельному кодексі було закріплено, що земельні ділянки для ведення селянського (фермерського) господарства надавалися на праві постійного користування. Нині на такому праві користуються земельними ділянками тільки державні сільськогосподарські підприємства. Земельний кодекс не передбачає надання права постійного користування іншим суб'єктам. Земельний кодекс у п. 6 Перехідних положень закріплює, що громадяни та юридичні особи, які мають у постійному користуванні земельні ділянки, але за цим кодексом не можуть їх мати на такому праві, повинні були до 1 січня 2008 р. переоформити у встановленому порядку право власності або право оренди на них. Переоформлення може здійснюватися шляхом викупу або шляхом безоплатної приватизації відповідно до положень статей 118, 128 Земельного кодексу України.

Однак Рішенням Конституційного Суду України від 22 вересня 2005 р. № 5-рп/2005 за поданням 51 народного депутата визнано, що п. 6 розділу 10 Земельного кодексу не відповідає Конституції України [9].

Отже, на сьогодні переоформлення права постійного користування не є обов'язковим, користувач може це здійснювати за власним бажанням. При цьому слід враховувати, що право постійного користування не є об'єктом спадкових відносин. У разі смерті фізичної особи, на яку був виданий акт на право постійного користування земельною ділянкою, ця ділянка переходить у власність держави, а не спадкоємцям – членам фермерського господарства. Таким чином, постає питання подальшого існування фермерського господарства, якщо у його власності або власності членів відсутні інші земельні ділянки сільськогосподарського призначення. Тому члени фермерського господарства повинні бути зацікавлені у переоформленні права постійного користування земельною ділянкою на право власності. При переоформленні застосовується процедура безоплатної приватизації. Кожен член фермерського господарства може отримати безоплатно у власність із земель державної і комунальної власності земельну ділянку у розмірі земельної частки (паю). Члени фермерського господарства, які зацікавлені в такому переоформленні, повинні пройти усі етапи набуття права власності на земельні ділянки сільськогосподарського призначення у відповідності до ст. 118 Земельного кодексу, які описані вище. Отже, не дивлячись на те, що фермерське господарство давно пройшло державну реєстрацію, що право членства виникло багато років потому, ці громадяни мають проходити заново усі етапи безоплатного набуття земельної ділянки і при цьому вони повинні надати документи, які посвідчують досвід роботи у сільському господарстві або наявність освіти, здобутої в аграрному навчальному закладі.

На наш погляд, для такої категорії фермерських господарств, а також для громадян, які багато років є у складі членів фермерського господарства, треба запровадити спрощену процедуру переоформлення права постійного користування земельною ділянкою на право власності. Для цього пропонуємо внести зміни до Земельного кодексу «громадяни-члени фермерських господарств, які перебувають у складі членів фермерського господарства більше ніж 3 роки, мають право пере-

оформити право постійного користування земельною ділянкою на право власності, за згодою особи, на яку був виданий акт на право постійного користування, шляхом подачі заяви на перереєстрацію такого права. До заяви надається копія Статуту фермерського господарства, де закріплений склад членів».

Висновки. У зв'язку з прийнятими змінами до Закону України «Про фермерське господарство» процедура надання земельної ділянки із земель державної власності повністю регулюється Земельним кодексом України. Вимога щодо наявності досвіду роботи або спеціальної освіти, здобутої в аграрному навчальному закладі, розповсюджується не тільки на засновників фермерського господарства, а й на членів, якщо вони виявлять бажання отримати земельну ділянку для ведення такого господарства. На наш погляд, дана вимога ускладнює отримання земельних ділянок членами фермерських господарств. На сьогодні існує складна процедура переоформлення земельних ділянок, якими користуються фізичні особи на праві постійного користування для ведення фермерського господарства, на право власності.

Зважаючи на вищевикладене, пропонуємо запровадити спрощену процедуру переоформлення права постійного користування земельною ділянкою на право власності для членів фермерського господарства, котрі тривалий час перебувають у складі членів такого господарства.

Список літератури:

1. Про схвалення Концепції розвитку фермерських господарств та сільськогосподарської кооперації на 2018–2020 роки: розпорядження Кабінету Міністрів України від 13.09.2017 р. № 664-р. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/664-2017-%D1%80.

2. Про внесення змін до Закону України «Про фермерське господарство» щодо стимулювання створення та діяльності сімейних фермерських господарств: Закон України від 31.03.2016 р. № 1067-VII. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1067-19.

3. Про фермерське господарство: Закон України від 19.06.2003 р. № 973-IV, в ред. від 01.05.2016 р. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/973-15.

4. Про державну службу України з питань геодезії, картографії та кадастру: Постанова Кабінету Міністрів від 14.01.2015 р. № 15. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/15-2015-%D0%BF.

5. Про затвердження переліку документів, що підтверджують досвід роботи у сільському господарстві: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.08.2015 р. № 584. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/584-2015-%D0%BF.

6. Про розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки: Типовий договір затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 04.03.2004 р. № 266 URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/266-2004-%D0%BF.

7. Про державну реєстрацію прав на нерухоме майно та їх обтяжень: Постанова Кабінету Міністрів України від 25.12.2015 р. № 1127. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1127-2015-%D0%BF.

8. Про селянське (фермерське) господарство: Закон України від 20.12.1991 р. № 2009-XII (втратив чинність 29.07.2003 р.). URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2009-12.

9. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 51 народного депутата України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статті 92, пункту 6 розділу X «Перехідні положення» Земельного кодексу України (справа про постійне користування земельними ділянками) від 22.09.2005 р. № 5-рп/2005. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v005p710-05.

References:

1. Pro skhvalennia Kontseptsii rozvytku fermerskykh hospodarstv ta silskohospodarskoi kooperatsii na 2018-2020 roky: rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 13.09. 2017 r. № 664-r. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/664-2017-%D1%80.

2. Pro vnesennia zmin do Zakonu Ukrainy «Pro fermerske hospodarstvo» shchodo stymuliuvannia stvorennia ta diialnosti simeinykh fermerskykh hospodarstv: Zakon Ukrainy vid 31.03.2016 r. № 1067-VII. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1067-19.

3. Pro fermerske hospodarstvo: Zakon Ukrainy vid 19.06.2003 r. № 973-IV, v red. vid 01.05.2016 r. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/973-15.

4. Pro derzhavnu sluzhbu Ukrainy z pytan heodezii, kartohrafii ta kadastru: Postanova Kabinetu Ministriv vid 14.01 2015 r. № 15. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/15-2015-%D0%BF.

5. Pro zatverdzhennia pereliku dokumentiv, shcho pidtverdzhuiut dosvid roboty u silskomu hospodarstvi: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 12.08.2015 r. № 584. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/584-2015-.

6. Pro rozroblennia proektu zemleustroiu shchodo vidvedennia zemelnoi dilianky: Typovyi dohovir zatverdzhenyi postanovoiu Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 4.03.2004 r. № 266. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/266-2004-%D0%BF.

7. Pro derzhavnu reiestratsiiu prav na nerukhome maino ta yikh obtiazhen: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 25.12.2015 r. № 1127. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1127-2015-%D0%BF.

8. Pro selianske (fermerske) hospodarstvo: Zakon Ukrainy vid 20.12.1991 r. № 2009-XII (vtratyv chynnist 29.07.2003 r.). URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2009-12.

9. Rishennia Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy u spravi za konstytutsiinym podanniam 51 narodnoho deputata Ukrainy shchodo vidpovidnosti Konstytutsii Ukrainy (konstytutsiinosti) polozhen statti 92, punktu 6 rozdilu X «Perekhidni polozhennia» Zemelnoho kodeksu Ukrainy (sprava pro postiine korystuvannia zemelnymy diliankamy) vid 22.09.2005 r. № 5-rp/2005. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v005p710-05.

Korniyenko G. S., PhD in Law, Assosiate Professor of Department of Land and Agricultural Law, Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine, Kharkiv.

e-mail:gannakor@ukr.net ; ORCID 0000-0002-70621027

Legal regulation of the provision of land for farming in Ukraine

The analysis of the legal regulation of the acquisition of the right of ownership of agricultural land plots for farm management proved that in this process there are certain obstacles for founders and members of such farms. It is concluded that the procedure for obtaining the right of ownership and rights to use land from the lands of state and communal property is fixed only in the Land Code of Ukraine. The right to receive a gratis land plot from state or communal land is open to Ukrainian citizens who have experience in agriculture or special education acquired in an agrarian educational institution. These requirements apply not only to the founders of farms, but also to their members.

The purpose of the article is to analyze the current legal regulation of acquiring ownership of land for farming purposes, taking into account changes that were made to the Law of Ukraine «On Farmers» in accordance with the Law of Ukraine «On Amendments to the Law of Ukraine» On Farmers «regarding stimulating the creation and operation of family farms «of March 31, 2016, No. 1067-VII.

In connection with the adopted amendments to the Law of Ukraine «On Farmers», the procedure for the provision of land from state-owned lands is fully regulated by the Land Code of Ukraine. The requirement to have a work experience or a special education acquired in an agrarian educational establishment extends not only to the founders of the farm, but also to members if they are willing to obtain a land plot for such an economy. In our view, this requirement complicates the acquisition of land by members of farms. At present, there is a complicated procedure for re-registration of land plots used by natural persons for the right of permanent use for farming, for the right to own.

Taking into account the above, we consider it necessary to introduce a simplified procedure for the re-registration of the right of permanent use of the land plot to the right of ownership for members of the farm, who for a long time are members of such an economy.

Keywords: agricultural land; farms; members of farms.

Надійшла до редколегії 15.11.2017 р.